

maal, der passende kan blive Genstand for nærmere Drøftelse i det kommende Udvalg. Jeg forstaaer meget vel, at flere Grunde kan tale for at lægge den største Havn ved Hanstholm, dels rent tekniske Hensyn, dels Hensynet til, at denne Havn skal tjene den størst mulige Strækning Syd paa, Fiskerne helt ned ad Thyborøn til. For Hirtshalshavnens Vedkommende rejser der sig imidlertid den Tanke, om man ikke maa være betænkt paa i Tidens Løb at udvide den, saa at der her kan blive Plads for en Dampfærgehavn, og hertil er at sige, at selv om den foreslaaede Havn i den her beregnede Størrelse ikke skulde egne sig dertil, hvad jeg ikke tror, den gør, vil Naturforholdene og Projektet meget vel tillade, at en Dampfærgehavn senere bliver bygget paa den østre Side af den. Under alle Omstændigheder bør man sikkert fremme Hirtshalshavnens først.

Det finansielle Spørgsmaal er ikke i synderlig høj Grad blevet berørt af de ærede Ordførere, der har haft Ordet. Jeg kan slutte mig til dem i den Betragtning, at det foreliggende Lovforslag indeholder en god og rigtig Plan, naar det gælder om at støtte Fiskeriets Udvikling. Men da vi staaer overfor foruden denne store Udgift andre meget betydelige Udgifter, som vi formodentlig om faa Øjeblikke skal drøfte, er det naturligt at spørge, hvorledes det egentlig forretningsmæssigt set forholder sig med hele dette Angliggende, hvorvidt og hvorledes disse Midler, der skal anbringes i Havneanlæg, vil betale sig og forrente sig. Der er med Rette henvist til den voksende Betydning, Fiskeriet har, og jeg er ogsaa tilbøjelig til at tro, at det i det lange Løb vil vise sig at være en god Pengeanbringelse at støtte det finansielt. Men Pengene skal dog skaffes, og man kan ikke undlade at lægge Mærke til, at Regeringen ikke i dette Tilfælde, som ved de store Jernbanelovforslag, har tænkt sig at foreslaa Optagelse af Statslaan, eventuelt paa lignende Maade, som Tilfældet var ved Jernbanelovforslagene. Om dette beror paa, at Regeringen ikke venter at faa dette Lovforslag vedtaget saa hurtigt, at Spørgsmaalet bliver aktuelt, eller den mener at have tilstrækkelige Midler til Raadighed, eller den

mener, at Anlægene bliver strakt ud over saa mange Aar, at der kun bliver Tale om en mindre Sum aarlig, kan man ikke vide, men ogsaa derom kan vi vel vente at høre nærmere.

Der er imidlertid i Lovforslaget givet Antydning af en Vej, ad hvilken de store Udlæg delvis skulde kunne komme ind igen — Havnepenge og -afgifter alene vil jo ikke kunne forrente et saa kostbart Anlæg som en Havn, der mindst koster 11 Mill. Kr. —, nemlig ved de Bestemmelser i Lovforslaget og de Udtalelser i Bemærkningerne, som peger paa Ekspropriation af betydelige Arealer ved de paa-tænkte Havneanlæg. Det er sikkert den rette Vej at gaa. Jeg maa sige, at jeg har ingen Sympati for at drage disse Værdistigninger ind ved Skattepaalæg og mindst efter georgeistiske Metoder, derimod ligger det lige for, at Staten, naar den beslutter at bygge en Havn paa et saadant Sted, eksproprierer endog meget betydelige Arealer ved Anlægget, saa at den Værdistigning, der utvivlsomt vil falde paa disse Arealer, kan komme Staten til gode og bidrage til væsentligt at bære eller maaske i Tidens Løb endog helt at bære Udgiften ved Havnens Anlæg. Hvis man tænker sig, at et saadant System havde været gennemført, da man anlagde Esbjerg Havn, vilde Staten utvivlsomt have haft meget store Indtægter og Indtægter, som ikke var berøvede nogen privat Mand eller havde grebet ind i Næringslivet paa en saadan Maade, at der kunde rettes den mindste Bebrejdelse mod Staten, tværtimod. Hvis man derfor nu maatte komme til det Resultat, at denne Plan i sin Helhed skal knæsettes, og man begynder med Hirtshals-Havnen og paa et senere Tidspunkt tager fat paa Bygningen af Havnen ved Hanstholm, synes jeg, det er rigtigt — og saaledes forstaaer jeg ogsaa Regeringens Lovforslag —, at man allerede nu skrider til en omfattende Ekspropriation, saa at man kan være sikker paa, at Staten senere faar Indtægten af Værdistigningen paa Arealerne. Hvad enten man nu vil vælge at sælge disse, eller man vil foretrække at udleje dem til en gennem Aarene stigende Leje.

Den ærede sidste Taler udtalte Betænkkelighed med Hensyn til den Del af